

Merdivenden İnen Sanatçı

[Radyo Oyunu]

KARAKTERLER

MARTELLO (*yaşlı*)

BEAUCHAMP (*yaşlı*)

DONNER (*yaşlı*)

SOPHIE

MARTELLO (*genç*)

BEAUCHAMP (*genç*)

DONNER (*genç*)

Not: *Oyunda on bir sahne vardır. Oyun başladığında zaman 'şimdi'dir; izleyen beş sahnenin her biri, bir önceki sahneden 'geri dönüş' şeklinde düzenlenmiştir; yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu ve on birinci sahneler, sırasıyla beşinci, dördüncü, üçüncü ikinci ve birinci sahnenin devamıdır. Dolayısıyla oyun, ABCDEFEDCBA düzeniyle altı bölümden oluşmaktadır.*

A: şimdi B: iki saat önce C: geçen hafta D: 1922 E: 1920 F: 1914

Bittiğinde banti başa saran bir teypten bir dizi ses duyulmaktadır ve bu sesler

MARTELLO ve BEAUCHAMP tarafından şöyle yorumlanmaktadır: DONNER uyukluyor: Düzensiz bir horultu sesi. Dikkatle yaklaşan birinin ayak sesleri. Gizemli bir etkisi vardır. Bir tahta gıcırda. Ses DONNER'i uyandırır; yani, horultu durur. Ayak sesleri durur. DONNER'in sesi, sakin: 'Ah! Demek burdasın...' İki hızlı adım; arkasından 'Güm! DONNER çığlık atar. Tırabzan kırılır ve DONNER aşağı yuvarlanır. Merdivenlerden düşüp; mide bulandırıcı bir gürültüyle zemine çarpar. Sessizlik. Bir duraklamadan sonra teyp baştan başlar... Horultu... Ayak sesleri... (önceden olduğu gibi).

MARTELLO: Galiba ben bu noktada içeri girdim. (BANT: 'Ah! Demek burdasın...')

BEAUCHAMP: Ve bu noktada ona vurdun.

(*BANT: Güm!*)

MARTELLO: Demek istediğim, bant başa sarmışken. Bant bitince başa sarıyor.

BEAUCHAMP: Tabii ki. Ben böyle kayıt yaparım, malzememe kement atarım—yo, yo, tirollerim—yani, şey gibi—neyse, önemli değil.

(*BANT: DONNER merdivenlerin dibine yuvarlanır.*)

MARTELLO: Zavallı Donner.

(*MARTELLO ve BEAUCHAMP yaşlıdırlar; DONNER gibi.*)

(*BANT yeniden başlar.*)

BEAUCHAMP (*BANT çalarken*): Dönüyor da dönüyor, Donner ağır bir öğle

yemeğinden sonra uyuklarken, kat kat sessizlik kayıt ediyor; makaralar sessizce sessizlik üstüne sessizlik katlıyor; evet, sandıklara katlanmış çarşaf yerleştirmek gibi... Katlanıyor, katlanıyor, ta ki ayak sesleri sessizliği bozup... onu uyandırana kadar— (*BANT: 'Ah! Demek burdasın...'*) Büyük Savaş'tan önce, konaklarda öğleden sonraları ne kadar huzur dolu geçerci. Öğle yemeğinden sonra, sadece bir sineğin vızıldadığı sıcak odada uyuklarken hizmetçilerin bir yerlerde sessizce çarşafı katlayıp çam ağacından yapılmış sandıklara yerleştirdiklerini bilmek...

(*BANT: DONNER merdivenlerin dibine yuvarlanır.*) Donner siestayı severdi.

Ailesinin önemli kişilerle akrabılığı vardı. Doğrusunu istersen, benimkilerle.

(*BANT: devam eder.*) Sanırım, birisine haber vermemiz gerek; ama tüm olanları anlatmak zorunda değiliz. Kimseye bir yararı olmayacaksa, boşboğazlık edecek değilim.

MARTELLO: Beauchamp, sana destek olacağım. Uzun süredir beraberiz.

BEAUCHAMP: Martello, bana güvenebilirsin. İlk taşı ben atmayacağım.

MARTELLO: Beauchamp, attın *bile* ama yine de önyargılı davranmak istemiyorum.

BEAUCHAMP: Ben de; ama kafanın biraz karışık olduğu anlaşılıyor—

MARTELLO: Ben de aynı şeyi düşünüyorum. Teybini kapat, dikkatini dağıtıyor—

(BANT: 'Ah!—' ve kapatılır.)

BEAUCHAMP: Demek burdasın.

MARTELLO: Hayır, Beauchamp, asıl *sen* burdaydın. Bunun üzerinde anlayamazsak, sana bu pislği temizlemende yardımcı olamam.

BEAUCHAMP: Martello, ona dokunma.

MARTELLO: Donner'i temizlemeyi kastetmemiştim!—yani Beauchamp, ne geri zekalısın!

BEAUCHAMP: Kuşkucu!

MARTELLO: Bunak!

BEAUCHAMP: Katil! (*Duraklama.*)

MARTELLO: Dediğim gibi, önümüzdeki zor günleri aşabilmen için, ister yalan söyleyerek olsun, ister polis karakollarında olsun, duruma nasıl karşı koymaya karar vermişsen, sana elimden geldiğince yardım edeceğim; ancak, sadece bu suçlama ve karşı suçlama komedisini bırakmak koşuluyla sana yardım ederim. Yeryüzünde sadece iki arkadaşın vardı; bir tanesini öldürdün, dolayısıyla diğerini kızdıracak durumda değilsin.

BEAUCHAMP: Çok iyi!—Sana şans tanımıştım; ama şimdi gidip polis çağıracağım.

MARTELLO: Çok mantıklı bir karar. Koşamayacak kadar güçsüz ve birbiriyle çelişmeyen yalanlar söyleyemeyecek kadar unutkanısın. Dahası, bu işten yararlanamayacak kadar yaşlısın. Onlara doğruyu söyle; ama deli olduğunu ileri sürme. Üç kuşak sanat eleştirmeni hak etmedikleri bir itibar kazanırlar o zaman.

BEAUCHAMP: Martello, doğrusu kinine hayranım.

MARTELLO: Tüm hafifletici nedenleri vurgula. Örneğin, Donner'in tuvaleti kullandıktan sonra temizlememesi, herhangi bir tanesi onun yıllarca önce öldürülmesine neden olacak insanı çıldırtan gariplikleri gibi. John 'Beethoven'ın 5. Senfonisinin açılışını bir kez daha 6/8'lik ıslıkla çalarsa Donner'i öldüreceğim!" derdi, anımsıyor musun?

BEAUCHAMP: Hangi John?

MARTELLO: Augustus John.

BEAUCHAMP: Hayır, hayır; Edith Sitwel'di.

MARTELLO: Saçma!—yaşlanıyorsun Beauchamp.

BEAUCHAMP: Martello, ben senden iki yaş küçüğüm.

MARTELLO: Benden iki yaş küçük olan birisi *bunaktır*. Eğer bedenim hâlâ çürümediyse bunu güçlü irademe borçluyum. Aklıma gelmişken, bu havada Donner'i merdiven dibinde uzun süre bırakamazsın; bu sadece işin pratik yanı; onu orada *etik* olarak ne kadar bırakabilirsin?

BEAUCHAMP: Benimle ilgisi yok.

MARTELLO: Beauchamp, beni şaşırtıyorsun. Siz okula birlikte gittiniz. Sen onun ilk bildirisini imzaladın; o da seninkini. Onun adını kullanıp biletıyla seyahate

çıktın; onun çatısını, onun önyargılarını, zaman zaman kazandığı bursunu paylaştın; ekmeğini yedin, sağlığına kadeh kaldırdın (Tanrım, sen *aklımı* koru!—ironiye o kadar alışkın ki, başka türlü düşünemiyorum; insanın katırı yola getirmek için kamçılması gibi, ben de beynimi, içten olması için kamçulamak zorunda kalıyorum!)—kısaca söylemek gerekirse, altmış yıldan fazla bir süredir dosttunuz.

BEAUCHAMP: Aynı şey senin için de söylenebilir.

MARTELLO: Evet ama onu sen öldürdün.

BEAUCHAMP: Ben öyle bir şey yapmadım! Bunu da çok iyi biliyor olman gerek!

Martello, beni çok büyük düş kırıklığına uğrattın. Olayı senin açından görmeye hazırdım ama yaptıkları ortaya çıkınca dürüstçe itiraf edemeyen insanlara katlanamam.

MARTELLO: Öte yandan, ben ise senin ümitsiz ısrarına hayranım. Ama teypte her şey apaçık. Zaten teyplerin özelliği budur. Bu durumda, çok açık, gümbür gümbür, hem de Grundig kalitesiyle—Ah Tanrım, bir *kapatabilsem!*—tevekkeli değil hayatta hiçbir şey başaramadım!—beynim tüm eylem olasılıklarını yok eden bir trapezde. Zihinsel akrobasi, Beauchamp—zihinsel akrobasi dışında hiçbir şey başaramadım ben—*hiçbir şey!*— oysa sen, hangi nedenle ve ne kadar yanlış olursa olsun, hiç olmazsa bu kez yaşamla yüz yüze geldin ve Donner'i öldürdün.

BEAUCHAMP: Doğru değil, Martello!

MARTELLO: Evet, evet, sana söylüyorum, *hiçbir şey!*—Niente! Nada! Nichts!—Ah, şurda burda, ufak tefek şeyler, bir iki skandal—Zürih—Paris—Buenos Aires—ama, toplayınca, hiçbir şey, nihilistler arasında bile! (*Duraklama.*) Beauchamp,

senin ses sanatını pek anlamlı bulmadığımı biliyorsun. Bu işe ilk başladığında, plak kullandığın zamanlarda Sophie'ye, Beuchamp zamanını boşa harcıyor, bundan bir aydınlanma, bir gerçek çıkmayacak dediğimi anımsıyorum. Eleştirmenler de dinlemeyecek. Dinlemediler de. Ama bu kez onları kulaklarından yakaladın. Haber filmi etkisi var. Bence bu bir *tour de force*.

BEAUCHAMP: Çıldırıldığın besbelli. Belki de, ilk kez bir katil kendisini sanatsal nedenlerle haklı çıkarmaya çalışıyor. Ayrıca, yanlış yoldasın. *Tour de force* yaratmak bir yana, sen benim biriken sessizlikten oluşan başyapıtımın önemli bir parçası olacak şeyi mahvettin ve yerine, jürinin anlamlandırmakta fazla zorlanmayacağı melodramatik bir parça bıraktın. (*Teybi çalıştırır: '—Demek burdasın—' vs.*) Gerçekten de burda bayanlar baylar, Bay Donner'in sessiz sakin bir biçimde anılardaki birine ait bir portre, asla bitirilemeyecek bir portre yaptığı odada, şans eseri çalışır durumda bırakılan bir ses kayıt cihazı sayesinde yakalanıyor.

MARTELLO: Zavallı Donner, Sophie konusunda şansını hiç yaver gitmemiştii.

BEAUCHAMP: Bu kayıt için Bay Beauchamp'a teşekkür etmeliyiz; eğer en ufak bir kuşku varsa, bu kayıt onun masumiyetini kanıtlamaktadır, Bay Beauchamp bazılarımızın tanıdığı bir sanatçıdır—

MARTELLO: Eğer çok yaşlıysanız ve ıvır zıvır topluyorsanız—

BEAUCHAMP: —ve arkadaşları, Bay Donner ve bu Martello denen kişi, geniş bir çatı katı dairede birlikte yaşadılar ve çalıştılar, daireye sahanlıktan bir merdivenle çıkılıyordu, tepede çürük bir tırabzan vardı ve birazdan duyacağımız gibi Bay Donner oradan düştü.

MARTELLO: Bu gerçekten bir kaza.

BEAUCHAMP: Öyle diyorsan öyledir.

MARTELLO: Niyetin onu *öldürmek* değildi. Kasıtlı değildi.

BEAUCHAMP: Bay Donner'in çalışırken koltuğunda nasıl uyuyakaldığını

duyacaksınız... (BANT: Horultu.) Ayak sesleri yaklaşır. (BANT: *Ayak sesleri.*)

Birisi sessizce içeri girer. Kim? Buraya hiç ziyaretçi gelmezdi. Martello ve Beauchamp tanıdıklarıyla dışarda buluşurlardı, önceleri Savage'da, daha sonraları kahvehanelerde. Merdümگیرiz demeyelim de, biraz münzevi olan Bay Donner'ın ise hiç arkadaşı yoktu—diğer ikisi dışında, ne anlama geldiği apaçık belli olan bir gerçek— (BANT: *'Ah. Demek burdasın... '—ve teyp kapanır.*) 'Sen de kimsin?' ya da 'Aman Tanrım, burda ne yapıyorsun, seni ne zamandır görmemiştim!' değil—hayır. 'Ah, demek burdasın.' Ayak sesleri sadece Martello denen kişiye ait olabilir.

MARTELLO: Ya da, Beauchamp denilen kişiye. Bununla nereye varacağımızı

anlamıyorum—zaten iyi biliyoruz ki, ikimizden *biriydi* ve ortada etkileyeceğin üçüncü bir kişi yokken böylesine kaçamak konuşman saçma. Eve geliyorum ve Donner'i ölü buluyorum; sen de merdivenin tepesinde ve teybini kurcalıyorsun. Çok açıkça belli ki, sen tam kanıtları silmek üzereyken ben geldim.

BEAUCHAMP: Ama eve gelip Donner'ı ölü bulan *benim*—ve bantta da senin ayak seslerin var. Benim ilk düşüncem, teybin kaydettiği her kanıtı korumak oldu, bu yüzden sessizce yukarı çıktım—

MARTELLO: Beauchamp, neden *bana* yalan söylemek için uğraşıyorsun? Issız adadaki arkadaşından son hindistancevizini yediğini saklayan biri gibisin.

BEAUCHAMP: Çünkü arkam dönükken ağaca tırmanıp hindistancevizini sen midene indirdin de ondan. Ha, *aklımdayken*— özel marmelatımı nereye sakladığımı keşfettiğin anlaşılıyor. Bunun adı *hırsızlıktır* Martello, düpedüz hırsızlık. O marmelatın parası ortak bütçeden çıkmadı—

MARTELLO: Donner yemiş olmalı.

BEAUCHAMP: Donner değildi. Donner hiçbir zaman banyo küvetini temizlemezdi; ayrıca, peynir yerken sert kısımlarını hep bırakırdı; ama hiç marmelatımı çalmadı çünkü o marmelat *sevmezdi*. *Balımı* çaldığını biliyorum. Sonra da utanmadan sütün kaymağını yemekle suçlardı beni.

MARTELLO: İyi de, yersin.

BEAUCHAMP (*Öfkeli*): Çünkü dört haftadır sütçünün parasını ben ödüyorum! Süt *benim!*

MARTELLO: Sanırım sütçüye bir not yazmalıyız. Artık günde iki şişe süt yeterli.

BEAUCHAMP: Sen hapiste olacağın için bir şişe bile fazla. Zavallı Donner. Son yıllarda onunla geçinmek zorlaşmıştı; yine de son konuşmamız dostça değildi diye hep üzüleceğim.

MARTELLO: Yine mi ev bütçesi yüzünden tartışmıştınız?

BEAUCHAMP: Hayır, hayır. Üzerinde çalıştığım yapıtım hakkında duyarsızdı.

MARTELLO: Geçen gün de benimki hakkında kaba sözler söyledi. Yapıtımı eleştirdi.

BEAUCHAMP: Benimkinin rezalet olduğunu söyledi.

MARTELLO: Seni eleştirdi ha? Neden bu muydu?

BEAUCHAMP: Acaba neden bana öfkeliydi? Son zamanlarda üzgün görünüyordu...

MARTELLO: Sophie'yi düşünüyordu.

BEAUCHAMP: Ve o aptal tabloyu. Neydi bu adamın derdi?

MARTELLO: Sanırım kabahat bende...

BEAUCHAMP: Üstelik ona bantımın orijinal kopyasını dinletmek lütfunda bulunmuştum...

GERİ DÖNÜŞ

(BEAUCHAMP'ın *orijinal bantı*, gıcırtı, çatırtı, patırtı ve daha başka kulak tırmalayan seslerden oluşmaktadır. Bantı gereğinden uzun bir süre çalar.)

BEAUCHAMP: Eee Donner, ne düşünüyorsun? Acele etme, sözcükleri özenle seç.

DONNER: Bence çöplük.

BEAUCHAMP: Ha. Yani, ses yığını, öyle mi demek istiyorsun?

DONNER: Hayır, çöplük, genel olarak çöplük. Beş para etmez, değersiz; kötü, saçma anlamında. Yani, çöplük..

BEAUCHAMP: Evet. Sesli varoluş birikimi; bir tür istenmeyen sesler yığını...

DONNER: *Çöplük* demek istiyorum. Beauchamp, üzgünüm ama yollarımızın ayrıldığı gerçeğini artık kabullenmelisin. Avangard diye bilinen o kolay başarılar kazandığımız çocuk parkında geçirdiğim yıllarda çok eğlenmişim; ama artık ondan kat kat zor bir işle, gözün gördüğünü resmetmeyle ilgileniyorum.

BEAUCHAMP: Ben hiç çıplak bir kadını, yanında gül yiyen tek boynuzlu bir atla bahçede otururken görmedim.

DONNER: Bana ukalalık etme Beauchamp. Sen sanat nedir bilmezsin. Senin o bant kayıtların önemsiz bir entelektüel düşüncenin mekanik ifadesi; banyo yaparken insanın aklına gelen ama ayak parmaklarını kurularken de unutulmuş türden. Sen istersen ona sanat diyebilirsin ama herhangi bir ironik imgelemin kolaylıkla üretebileceği bir şey bu ve banyo akşamları kendilerine sanatçı denmesine şaşırarak binlerce tezgâhtar ve küçük memur vardır.

BEAUCHAMP: Donner, bir dakika—

DONNER: Onlar bile senin bantlarına—

BEAUCHAMP: Sus!—

DONNER: —çöplük derler. (Gümmm!)

BEAUCHAMP: Iskaladım! O sineğin mikrofonun etrafında vızıldamasını istemiyorum—yeni bir makara koyuyorum.

DONNER: Görüyorum ki, boş yere nefesimi tüketiyorum.

BEAUCHAMP: Seni duydum. Küçük memurlar—banyo akşamı— çöplük falan filan. Ama ben bantlarımı küçük memurlar için yapmıyorum. Onlar sanattan anlayanlar için, tıpkı diğer tüm sanatlar gibi.

DONNER: Benim sanatım Herkes için.

BEAUCHAMP: Sadece her insan o söz konusu gizemi bilir de onun için. Yoksa, senin tabloların köpekler, papağanlar, bisikletler için değil... Sen izleyicini seçiyorsun. Ben de öyle yapıyorum; ama benim bantlarım daha gizemli—onları köpekler,

papağanlar, küçük memurlar ve insanlığın büyük bir bölümü anlayamaz.

Bantımı radyoda çalsan, anlamsız bir gürültü gibi gelir; çünkü hiçbir beklentiye cevap vermez. İnsanlara sadece belli türde algılamaları normal karşılımları öğretilmiştir. Sanatçının ilk görevi radyo istasyonunu ele geçirmektir.

DONNER: Bunu söyleyen Lewis'ti.

BEAUCHAMP: Hangi Lewis?

DONNER: Wyndam Lewis.

BEAUCHAMP: Doğrusunu istersen, Edith Sitwel'di.

DONNER: Saçma.

BEAUCHAMP: Onunla dans ederken söylemişti.

DONNER: Sen Edith Sitwel'le hiç dans etmedin.

BEAUCHAMP: Hayır, ettim.

DONNER: Nancy Cunard'ın sosyeteye takdim partisinde zenci spiritüelleri söyleyen o Amerikalı kadınla karıştırıyorsun.

BEAUCHAMP: Hayır, o Kraliçe Mary'nin düğünündeydi.

DONNER: Sen delisin.

BEAUCHAMP: Düğünü demek istemedim, denize indirilmesi demek istedim.

DONNER: Karıştırmış olmanı anlayabiliyorum ama Nancy Cunard için verilen partideydi.

BEAUCHAMP: Gemi havuzunda mı?

DONNER: İngiliz gemileri zenci şarkıcıların şarkılarıyla denize indirilmezler.

BEAUCHAMP: Denize indirilmesi değil, ilk seferi demek istemişim.

DONNER: Bunu tartışmayı reddediyorum. Zaten berbat bir ses.

BEAUCHAMP: Sadece insanlara neyi dinleyecekleri ve nasıl dinleyecekleri öğretilmediği için.

DONNER: Neden söz ediyorsun sen?

BEAUCHAMP: Donner, zihnin bunaklık kaosunda dolanıp duruyor! *Bantım*. BBC'nin üst kademelerinde iyi bir dostum olsaydı, çok geçmez milyonlar için bir sanat eseri olurdu.

DONNER: Sanat olmazdı. Tamamiyle anlamsız bir gürültü değil de biraz ilginç bir gürültü olurdu. Sanatçı, allah vergisi bir yeteneği olan ve öyle yeteneği olmayan birinin ya kötü yaptığı ya da hiç yapamadığı bir şeyi bu yetenek sayesinde oldukça iyi yapabilen bir kişidir. Herhangi bir yetenek gerektirmeyen bir sanattan söz etmek, sanatsal eğilimleri olan ama özel bir yeteneği olmayan senin gibi insanların düştükleri bir çelişkidir.

(*Güümm!*)

BEAUCHAMP: Iskaladım!

DONNER: Beceri ve sanatsal düş gücü bir araya gelince, yetenek olur.

BEAUCHAMP: Nerde o?—ah— (Gümmm!) Kahretsin!

DONNER: Düş gücünden yoksun beceriye ustalık denir ve sayesinde hasır örgü piknik sepeti gibi bir sürü yararlı nesne kullanırız. Beceriden yoksun düş gücüyle ortaya modern sanat çıkar.

BEAUCHAMP: Çok mantıklı bir özet. (Gümm! *Masaya vurulur.*)

DONNER: Beauchamp!

BEAUCHAMP: Hakladın mı?

DONNER: Kralın çıplaklığını göstermeye çalışıyorum sana.

BEAUCHAMP: İyi de Donner, seni tanıdığım günden beri ordan oraya koşuşturup kralın terzisinin adı nedir—sembolizm, sürrealizm, imgecilik, fütürizm, fauvizm, kübizm—dada, soyut dışavurumculuk, hardedge, pop, bulunmuş nesne, nesne sonrası— öğrenmeye çalışıyorsun; ortak bütçemizin tamamını yenilebilir bir Milo Venüs'ü yapmak için şekere harcamanın üzerinden daha birkaç gün geçti; şimdi de çocukluğundaki modaları keşfettin, ha. Sana ne *oldu* böyle?

DONNER: Geleneksel değerlere dönüş yaptım; gerçek sanat tarihi orada yatıyor, senin küçük şakalarında değil. Geçmiş mazur göstermeye çalışmıyorum ama bizim yaşımızda çok bilmişlik biraz saçma, sence de öyle değil mi?

BEAUCHAMP: Bizim yaşımızda yaptığımız *her* şey birazcık saçmadır. Sanatçılar olarak en büyük umudumuz kendi yetersizliklerimizi aşmak ve *tamamiyle* saçma olmaktır. Sophie'nin portresiyle yapmaya çalıştığın şey de bu; çünkü, sen de görüyorsun ki, Pop-Art sonrası pre-Raphaelite biçem çağa uydurulmuş dada'dan başka bir şey değil— (Güümm!)

DONNER: Kes sesini, allahın belası!—onun hakkında konuşmaya nasıl cüret edebilirsin?!—bu ne cüret— (*ve ağlamaya başlar*)— ayrıca, küveti yüz *havlumla* temizlemeyi de bırak!!! (*Duraklama.*) Üzgünüm—lütfen beni affet—

BEAUCHAMP: Özür dilerim, Donner... bu konuda bu kadar hassas olduğunu bilmiyordum.

DONNER (*Burnunu çeker*): Yüzümü siliyorum ona.

BEAUCHAMP: Hayır, hayır, demek istediğim, senin yeni... Donner, ne *oldu*?—

Martello ile aranda ne geçti? Eskisi gibi değilsin... Venüs'ü parçalayıp portreyi yapmaya başladığından beri... Sen... benimle karşılaşmamaya çalıştın—

DONNER: Bilerek yapmadım.

BEAUCHAMP: Seni kızdırdım mı? Konu süt mü?

DONNER: Hayır, sadece—üzgünüm.

BEAUCHAMP: Sophie konusunda beni mi suçluyorsun?

DONNER: Bilmiyorum. Artık çok eskide kaldı. *Oldukça* benzemeye başladı, değil mi?

BEAUCHAMP: Ah, evet. Sophie'nin hoşuna giderdi. Yani, görebilseydi. Tam bir Akademi tablosu...!

DONNER: Evet.

BEAUCHAMP: Bilmiyorum, Donner... savaştan önce, Kraliyet Akademisi'ne canlı bir devekuşu sokmak için Soho'da planlar yapardın hep; bir de şu haline bak. 1915'te Zürih'te, Tarzan'a onu çok tutucu bulduğunu söylemiştin.

DONNER: Tarzan mı?

BEAUCHAMP: Tarzan'ı kastetmiyorum. Kimi kastediyorum? Ona benzeyen bir adı. Hani, tutucu, 1915...

DONNER: Çar Nikola mı?

BEAUCHAMP: Hayır, hayır, Zürih'te.

DONNER: Zürih'i anımsıyorum... yürüyüş turundan sonraydı. Tanrım, ne yürüyüştü! Beauchamp, sen ve atın, inanılmazdınız.

BEAUCHAMP: Asla unutmayacağım. Ne yürüyüştü ama. Zürih'e vardığımızda, botlarımın tabanı kâğıt gibi incelmışti. Cafe Rousseau'da oturup ayaklarımı dikmiş ve bir limonata sipariş etmiştim.

DONNER: Cafe Rousseau daha sonra, Monte Carlo'daydı.

BEAUCHAMP: Monte Carlo'da Cafe Russe vardı.

DONNER: Öyle mi?

BEAUCHAMP: Cafe Rousseau'da ayaklarımı dikmiş ve limonata sipariş etmiştim.

DONNER: Doğru hatırlamıyorsun gibi geliyor.

BEAUCHAMP: İçemedim—limon yokmuş. Garson çok üzülmüştü. Savaş nedeniyle limon yok, dedi. Aman Tanrım, dedim, İsviçre savaşa mı girdi?—demek işler sarpa sarmaya başladı, çok mu sarp?—Hiç gülmedi. Yan masadaki adam yüksek sesle güldü ve bana limon tozundan yapılmış bir bardak limonata ikram etti, 'Limon yoksa, limonu icat etmek gerekir,' dedi. Neden bilmiyorum ama o sıra kulağıma çok zekice gelmişti.

DONNER: Voltaire! Tabii ya, Cafe Voltaire!

BEAUCHAMP: Çok ilginç biriydi.

DONNER: Voltaire mi?

BEAUCHAMP: Hayır, Lenin.

DÖNNER: Ha evet. Çok tuhaftı.

BEAUCHAMP: Limon tozu konusunda çok cömertti ama yine de ilginç biriydi. Edith onun ne menem biri olduğunu hemen anlamıştı. Ona, 'Ne beklediğini bilmiyorum ama o şey İsviçre'de olmayacak,' dedi. Tabii, kesinlikle haklıydı.

DONNER: Edith İsviçre'ye hiç gitmedi. Hafızan sana yine oyun oynuyor.

BEAUCHAMP: Hayır, gitti.

DONNER: O zaman gitmemişti. O zaman olanlar, Hugo Ball, Hans Arp, Max, Kurt, Andre... Picabia... Tristan Tzara—

BEAUCHAMP: Hah işte o!

DONNER: Kim?

BEAUCHAMP: Tutucu olan. Ama çok cüretliydi. Adını karın üstüne yazdı, 'Tamam!... buna Alpler diyeceğim,' dedi.

DONNER: O Marcel'di. Satrançta Lenin'i hep yenerdi. Bütün o şakalara rağmen yetenekli biriydi bence. Bana, 'İki şekilde sanatçı olunur,' demişti. Birinci yol, sanat diye kabul edilen şeyler yapmak. İkinci yol ise, yaptığın şeylerin sanat diye kabul edilmesini sağlamaktır.' Ne dâhiyane! Böylece her şeyi olabilir kıldı! — sanatımız kendi dışında herhangi bir ölçü kabul etmediği için, eleştiriden muaftı; bir geçmişi olmadığı için karşılaştırmadan muaftı; kendi yarattığı dışında bir değerler sistemine bağlı olmadığından değerlendirmeden muaftı. Herhangi bir sorumluluğumuz yoktu. Sanatçı olduğumuza kendimiz karar vermiştik.

BEAUCHAMP: Praxiteles'ten Rodin'e kadar hep öyle oldu. Klasik ölçülerin kutsal bir yanı yok; onlar sadece biraz daha büyük bir kulüp.

DONNER: Ama yine de modern sanatın kutsal bir yönü varmış gibi geliyor; çünkü sadece inançla ayakta duruyor. İşte bu yüzden sanatçılar rahipler gibi kendilerinden hoşnutlar. Kendi gerçeklerini kanıtlamaları gerekmez. Rahipler gibi, bir şeyin görüldüğünden daha önemli olduğuna inanmamızı isterler—

ekmek,şarap, konserve çorba, çarpık bir kiriş, mor bir kare, bir bant üzerine kaydedilmiş anlamsız sesler... (Bunu *öylesine acıyla söyler ki—*)

BEAUCHAMP: Donner... ne oldu?—Martello sana ne dedi?

DONNER: Önemli değil. Ayrıca yalan söylemediğini, sadece intikamını almak için konuşmadığını nasıl bilebilirim?—heykeline zarar verdim, birazcık...

Çalışıyordu—ne olduğunu anlamamıştım—Ona bir fincan çay götürmüştüm—

GERİ DÖNÜŞ *****

(MARTELLO *kazımakta, yontmakta, dilini şaklatmakta, tekrar kazımaktadır. İç çeker.*)

DONNER: Eveet—şeker alsana.

MARTELLO: Mümkün değil. Heykel çok sert.

DONNER: Meme uçlarından birini kır.

MARTELLO: Keski gerek.

DONNER: Bir dakika bekle. Onu eğeyim. Memesini fincanına sok,

ben de onu çevireyim. MARTELLO: Amma aptalca. Mısır gevreğimin üstüne nasıl serpe

ceğim onu?

DONNER: Açlıktan kırılan köylüler mısır gevreği yemez. Tanrım aşkına, Martello, hiç mısırları olsaydı onu fiziklerine önem veren daktilo kızlar için nefis bir kahvaltıya dönüştürürler miydi sanıyorsun?

MARTELLO: Ne diyorsun sen allah aşkına? Hangi açlıktan kırılan köylüler? Valla, Donner, sen bir aşırıktan öbür aşırılığa gidiyorsun. Ben senin seramik kesme şekerlerini daha çok sevmiştim.

DONNER: Hayır, seramik yiyeceklerimle her şeyi ters yüz ettim. Tabii, seramik ekmek ile biftek ve alçı kremalı çilek, sorunu çok güzel bir biçimde oirtaya koyuyordu; ama ben hâlâ yanıtı bulamamıştım. Sorun şuydu: Karnı aç bir insana bir sanat yapıtını nasıl kabul ettirebilirsin? Tüm büyük buluşlarda olduğu gibi, yanıt çok basitti: Yenilebilir yaparak.

MARTELLO: Çok güzel.

DONNER: Bu aklıma—ha bu arada, yüz havlumunu küveti silmek için kullanan sen misin?

MARTELLO: Hayır. Beauchamp olmalı.

DONNER: O adamın başkasının malına kesinlikle saygısı yok.

MARTELLO: Biliyorum. Bir de marmelatı saklamaya başladı. Nerde biliyor musun?

DONNER: Turşu kavanozunda.

MÂRTELLO: Kurnaz şeytan! Teşekkür ederim.

DONNER: Zeytinyağı kavanozunda da bal var.

MARTELLO: İnanılmaz. Banyoda, senin havlunu kullanırken aklına gelmiş olmalı.

DONNER: Nerde şimdi?

MARTELLO: Biraz daha şeker almaya gitti, kendi parasıyla. Bakalım nerde saklayacak.

DONNER: Boşver. Şeker sanatı sadece başlangıç.

MARTELLO: Kübizme yeni bir anlam kazandıracak.

DONNER: Bir düşünsene, Düşünen Adam'ın malzemesinin...

MARTELLO: Muhallebi olduğunu mu?

DONNER: Tuz olduğunu. Fakir köylerin aylık tuz ihtiyaçlarını klasik heykel biçiminde aldıklarını bir düşünsene!

MARTELLO: Sadece klasikleri değil!—senin yapıtlarını da, yok

edilemeyecek ama yenilebilecek bir biçimde üretilmiş— DONNER: Bir düşünsene, pizalar Van Gogh'un ayçiçekleri biçimin

de! — tuzdan keçiboynuzuna yepyeni bir sürü renk! MARTELLO: İmzalı ekmeğin somunların *pişirilmiş*... seramik biftekle

rin gerçek etten yapılmış! Böylece aydınlar fikir dünyasına,

damak tadı dâ gerçekten ait olduğu yere dönecek. Sanatçının

damağı—

DONNER: Martello, benimle dalga mı geçiyorsun? MARTELLO: Tabii ki hayır,

Donner. Bırak yesinler sanatı. DONNER: Bir düşünsene bundan sonraki sergimi, aç insanlara açıl

mış... Biliyor musun Martello, hayatımda ilk kez her sanatçının

yaşadığı o utanç duygusundan kurtulmuş hissediyorum kendi

mi. Sanırım, başından beri aradığımız şey, yenilebilir sanattı. MARTELLO: Kimlerin?

DONNER: Hepimizin!—Breton!—Ernst!—Marcel!—Max—sen—

ben—Pablo'nun savaşın sanatı nasıl anlamsız kıldığını haykır

dığını anımsıyor musun?—eee— MARTELLO: Hangi Pablo? DONNER: Ne demek,

hangi Pablo?—Pablo! MARTELLO: Cafe Suisse'deki tek kollu garson mu?

DONNER: Evet—Cafe Russe'daki—patron, Verdun'da bir ayağını

kaybetmiş olan— MARTELLO: Tanrım, Pablo ne salaktı. Hayret, sana borç veren insanları nasıl da anımsıyorsun... DONNER: .Verdun'da bulunduğun için sana borç vermişti. MARTELLO: Doğru. DONNER: Ama yalandı. MARTELLO: Bulunmadım mı? Verdun'a oldukça yakın bir yerdi herhalde, yolumuz bölgenin tam o noktasından geçiyordu, iyi anımsıyorum.

DONNER: Aman tanrım, ne yürüyüştü. Martello, sen inanılmazdın. MARTELLO: Sanırım öyleydin. DONNER: Beauchamp da inanılmazdı.

MARTELLO: O ve atı.

DONNER: Son kez iyi bir zaman geçirmiştik...

MARTELLO: Sen nefret etmiştin.

DONNER: Hayır.

MARTELLO: Savaştan bile çok.

DONNER: Savaş yüzünden öyle hissediyordum. Ondan sonra, sanatçı olmanın bir anlamı kalmadı. O zaman bırakmalıydım. Sanat anlamsızlaşmıştı.

MARTELLO: Saçma sanat dışında. Pablo aradaki farkı asla anlamadı. Kolunu kaybettiği için çok öfkelenirdi—

DONNER: (bacağını...)

MARTELLO: Onu gözümün önüne getirebiliyorum—her iki elinde de bir tepsi, küfrederek... bir dakika—

DONNER: *Bacak.*

MARTELLO: Her iki bacağında bir tepsi—Kasten mi kafamı karıştırmaya çalışıyorsun?

DONNER: O haklıydı. Çok iyi anlamıştı. Hiçbir fark *yoktu*. Akıl, tarih, mantık ve tüm inançları ön plana çıkaran sanat ile, yitirilmiş inançlarımızın karşı-sanatı arasındaki farkı belirlemeye çalıştık—fakat tek bacaklı asker ile tek bacaklı, tek kollu, tek gözlü askerlerden oluşan sakatlar alayına yapılan hakaret aynıydı. Bizler ise, bir başka gelişme umarak hâlâ aynı konuyla uğraşıyoruz. Son olarak, heykelim hakkında söyleyebileceğim tek olumlu şey, onun yenilebilir olması.

MARTELLO: Benimki için de insanı gülümsetmesi. Beğendin mi?

DONNER: Terzi mankeni olarak kullanılan bir korkuluğa benziyor. Sembolik mi?

MARTELLO: Metaforik.

DONNER: Kafasında neden saman var?

MARTELLO: Saman değil—mısır püskülü. Saçı. Ya mısır püskülü ya da altın tel olacaktı; altın tel yapmasını bilmiyordum; zaten diş yerine inci koymak yeterince zor olmuştu.

DONNER: Takma diş gibi görünüyorlar.

MARTELLO: Tabii, onlar yapay inci. Tabii, yakutlar da. Memelerini beğeneceğini düşünüyorum.

DONNER: Ha, evet. Yenilebilirler mi? MARTELLO: Eee, yememen gerekiyor—şimdilik sadece gerçek

meyve kullanıyorum, kuğununkine benzer boynu için de ger

çek tüy. Gözlerini nasıl yapacağımı bilmiyorum: Yıldız uygun

kaçmazmış gibi geliyor... Sen olsan gözlerini siyah göl gibi be

timler miydin? DONNER: Kiminkileri? MARTELLO: Tabii ki Sophieninkileri.

DONNER: Bana bu *şeyin* Sophie olduğunu mu söylüyorsun? MARTELLO:

Metaforik olarak DONNER: Martello, seni aşağılık. MARTELLO: Pardon?

DONNER: Seni alçak herif! Senin için hiçbir şeyin değeri yok mu? MARTELLO:

Yavaş ol Donner, kötü bir niyetim yoktu. DONNER: Onun anısıyla dalga geçmeye ne hakkın var?—Buna

izin vermeyeceğim, kahrolasınca! Tanrım, o yeterince acıklı

bir yaşam sürdü, bir de sen kalkmış o aşağılık sanatçı ukalalı

ğınla onun güzelliği ile alay ediyorsun—

(Güm! Birinci yere düşer...) MARTELLO: Sakin ol Donner, dişlerinden birini kırdın.

DONNER (*Nerdeyse ağlamak üzeredir*): Ah, Sophie... Güzellik

deyince aklıma senin o masum zarafetin geliyor, saçların... MARTELLO: Mısır

püskülü— DONNER: Altın sarısı. Acıklı bakışların—gözlerin— MARTELLO:

Yıldız— DONNER: Dipsiz göl ve gülünce— MARTELLO: İnci gibi dişlerin—

DONNER: Sanki, solgun yakut dudaklarının aralanmasına neden

olan gümüş bir çandı—

MARTELLO: *Gümüş çan!*—evet!—memelerinin arkasında— DONNER: —şey gibi—

MARTELLO: —olgun armutlar— DONNER: Küçük, diri elmalar gibi—

MARTELLO: Armut—Tanrı aşkına, Donner, kendine hakim ol,

onlar gerçek yapay inciler—

(İnciler yere düşer—DONNER zıplamaktadır, nefes nefesedir...) DONNER: Ah

Sophie... Anısını kafamdan silmeye çalışıyorum ama... bir kurdele... bir çiçek...
bir müzik parçası... eski köprülerin altından akan bir ırmak... yaz gününün
kokusu... yetiyor. (Akordiyonla klişe bir Paris müziği çalar...)

GERİ DÖNÜŞ

(Müzik devam eder ve azalır.)

SOPHIE: Doğrusu, Lambeth'den ayrılmak beni pek üzmeyecek— ırmak ölü bir kedi
gibi kokuyor ve aşağıdaki akordiyoncu beni çıldırtıyor...

(SOPHIE yirmi iki yaşındadır ve yaşama küskün değildir. Arka planda 24-25

yaşlarındaki GENÇ BEAUCHAMP'ın valiz kapağını kapatıp kayışlarını
bağlama sesi gelmektedir.) Keşke biri, ona başka bir yerde bir iş verse, birkaç
dakikalığına bile olabilir. Ya da valizlerimizi aşağıya indirmesi için onu tutsak.
Akordiyonunu bırakması gerekir. Ama eminim, o zaman da ıslık çalar. Sevgilim,
hiç işe yaramadığım için üzgünüm... Diğerleri aşağı indi mi?... Evet... işte
onların sesi: Beş kat aşağıda arabacıya bağrımlarından, sesleri hemen ve kesin
olarak tanımak ne kadar kötü, değil mi?... Keşke iyi tanıdığım tek ses seninki
olsaydı. Onları da seviyorum—ikisi de iyiler, senin de eski arkadaşların, ki bu
onları sevmem için yeter... Ama şimdi düşünüyorum da—affet beni—ama şimdi
düşünüyorum da—çok geç olmadan... bence onlarla gitmemeliyiz, bence burda
kalmalıyız, sadece sen ve ben... Sevgilim— lütfen—Lütfen kayışı bağlama—ne
düşünüyorsan söyle—çok geç değil henüz—Lütfen çabuk söyle, holde
Banjo'nun ayak seslerini duydum, birazdan burda olur...

(Kayış sesi tekrar duyulur; ancak bu kez çok sessiz) Lütfen bağlama kayışları!...

sessizce bile olsa... *(Bitkin, sevecen, ironik)* Sabah giydiğin elbiseleri duyabiliyorum... Yün takım elbisen var üzerinde, sesini duyuyorum, kokusunu alıyorum—vazodaki bir peygamberçiçeği: Yakana takar takmaz fark ettim—bazen benim bir cadı olduğumu düşünüyor musun...? Ben sadece senin iyilik meleğinin; izin verirsen burada seninle kalmak istiyorum. Bana bir şey olmaz, bu kadar zamandan sonra, artık kendime güveniyorum, korkmayacağım, hiç, beni burada yalnız bıraksan bile—tabii sen dışarı çıkacaksın—sık sık—Fare ile Banjo'yu yeni stüdyolarında ziyaret etmek için—Lütfen söyle.

BEAUCHAMP: Sophie... Nasıl söyleyebilirim ki... ? *(Kapı açılır. GENÇ MARTELLO.)*

MARTELLO: Merhaba... Eee—ne haberler var?

BEAUCHAMP: Hiç. *(Hızla kayışı çeker.)* Ben bunu aşağı indiririm. Araba nasıl?

MARTELLO: Fena değil, ama at kötü—kamburu çıkmış, ince bacaklı.

BEAUCHAMP: Ben... geri geleceğim. *(Kapı açılır.)*

SOPHIE: Yardım edemediğim için üzgünüm. Pencerede oturup gözcülük yapmam gerekiyor.

MARTELLO *(Açıkça güler)*: Ah, bu çok güzel. Sophie, sen hep kendinle böyle hoş bir şekilde dalga geçersin... *(Akordiyon sesi duyulur.)*

SOPHIE: Belki, ırmağın öte yakasında da bir başka akordiyoncu bizi bekliyordur. Ve hiç kuşkusuz, sol yakadaki koku da hemen hemen aynı olacak. Ama Chelsea tarafını daha çok seviyorum.

MARTELLO: Tabii, orada daha kaliteli insanlar var. Sanatçılar bile orta sınıf.

SOPHIE: Ben güneşi düşünüyordum—o tarafta güneye bakıyor olacağız ve ön

pencerelerimizden güneş girecek. Yüzümde güneş,

yeni yerimde oturacağım ve Turner'ın çizdiği gibi bir manzara

düşleyeceğim. Pek fazla değiştiğini sanmıyorum, renkler

dışında. Turner gibi resim yapmak istemez miydin?—özür

dilerim, hayır tabii ki istemezsin, ne kadar aptalım... Turner'ın

da senin çizdiğin gibi çizmek isteyeceğini sanmıyorum. Tabii,

istese *çizebilirdi*. MARTELLO: Tabii. SOPHIE: Ama çizmek istemezdi.

MARTELLO: Öyle çizmek aklına gelmezdi; sanırım asıl nokta bu. SOPHIE: Evet,

gerçekten öyle. Şimdi ne yapıyorsun? MARTELLO: Artık resim yapmıyorum.

Bir figür yapıyorum. SOPHIE: *Şimdi* ne yaptığını sormuştum—tam şu anda—

burada ne

yapıyorsun? MARTELLO: *Ha*. Doğrusu şu anda bir şey yapmıyorum, sadece seninle

konuşuyorum.

SOPHIE: Herhangi bir yerde bir sepet görebiliyor musun? MARTELLO: Bir sepet

mi?—hayır. SOPHIE: Bir tane olmalı; ayakkabılarımı ve çantalarımı koymak

için. MARTELLO: Bisküvi gelene kadar bekle—sanırım ayak seslerini

duyabiliyorum, merdivenden yukarı çıkıyor. SOPHIE: Hayır, o gelen Fare. Bu takma

adlar ne kadar da saçma.

Ne zaman bırakacaksınız bu adları kullanmayı? MARTELLO: İnsan duyunca kulağa saçma geliyor—ama biz duymu

yoruz çünkü onlar bizim isimlerimiz... Sanırım çok yaşlandığı

mızda ve Landseer gibi resim yapmaya başladığımızda kullan

mayı bırakırız. SOPHIE: Derssiz olmaz. İsimlerinizle alay etmek istemedim. Taşınma

işi sinirlerimi bozdu. MARTELLO: Evet. Tabii.

SOPHIE: Takma isimler çok ilginçtir. Sen hiç banjo çaldın mı? MARTELLO: Hayır.

Küçükken vücudumun şeklini banjoya benzetirlerdi. Bisküvi ise sürekli, 'Bisküvi gibi gevrek,' derdi. SOPHIE: Evet, biliyorum. 'Fare'ye de sessizce girdiği için.

DONNER: Merhaba, Sophie.

(Duraklama.)

SOPHIE: Neler oluyor? *(Duraklama.)* Bana figüründen söz etti. MARTELLO: Öyle mi?

SOPHIE: Sadece bir tane yaptığını. Ne yapıyorsun? MARTELLO: Adı 'Sakat.' Gerçek ayaklı ağaçtan bir adam. SOPHIE: Bir tür şaka. MARTELLO: Evet.

SOPHIE: Gerçek bir bacak mı kullanacaksın? MARTELLO: Tabii ki, hayır. Yapmam gerekecek. SOPHIE: Neden yapacaksın? MARTELLO: Eee, ağaçtan... tabii ki.

(Duraklama.)

SOPHIE: Peki, tek gözü kapalı gerçekten gören bir adama ne dersin? MARTELLO:

Sophie— SOPHIE *(Kendini kaybeder—patlar)*: Beni ne yapacağını bilmiyor,

değil mi?—Ne olacak?—hepiniz *gidiyorsunuz*, değil mi? MARTELLO *(sessizce)*: Fare

kalacak. İzninizle...

(Çıkar, kapıyı kapatır.)

(Duraklama.)

SOPHIE (*kendini toparlar*): Sen kalıyor musun? DONNER: Evet. SOPHIE: Niçin?

DONNER: Her iki şıkta da yapmak istediğim şey bu. SOPHIE: Her iki şıkta da mı?

DONNER: Onlarla gideceksen, artık yakınında olmak istemiyorum. SOPHIE: Eğer

gideceksem mi... ? DONNER: Sophie, biliyorsun, seni seviyorum... seni çok

uzun za

mandır seviyorum...

SOPHIE: Benim kalmamı mı istiyor? Seninle mi? DONNER (Bağırır): Neden gitmek

istiyorsun? (*sessizce*) Sana artık

değer vermiyor. O artık sana sadece acı veriyor; ben de buna

katlanamıyorum. Seni mutlu ettiği zaman katlanamıyordum;

şimdi ise sana acı veriyor... ve ben... ben buna katlana

mıyorum—

SOPHIE: Başkasını mı seviyor?

DONNER: Başkası yok.

SOPHIE: Sorumun yanıtı değil. O şairi mi seviyor?—özel geliri olan o tahsilli

Bohem'i?—Bana onun şiirlerini okuyordu; sonraları okumamaya başladı. Ben de

mutlaka onunla görüşüyordur diye düşündüm.

DONNER: Sadece başkalarıyla birlikteyken. Eminim kadın onun farkında bile

değildir—

SOPHIE: Onunla mı gidiyor—?

DONNER: Hayır—ne münasebet!... Zaten öyle paylaşılmaya uygun bir yer değil—
büyük bir çatı katı odası, yataklar bir arada, mutfak da bir köşede—

SOPHIE: Beni götürmeyi hiç istememişti.

DONNER: Hiç uygun bir yer değil. Tuvalet aşağıda sahanlıkta, merdivenler dik ve
tırabzan yok—düşebilirsiniz—Sophie, burda *kalmalısın*, burayı biliyorsun—ben
de her koşula razıyım—

SOPHIE: Bana ne zaman söyleyecekti?

DONNER: Her gün söylemek istedi.

SOPHIE: Belki de, şöminenin üstüne bir not bırakacaktı. Şaka olsun diye.

DONNER: Sophie... ben seni seviyorum. Ben sana bakarım.

SOPHIE: Evet, biliyorum, bakarsın. Ama ben seni sevemem, Fare. Üzgünüm ama
sevemem. Aşık olma yeteneğimi yitirdim. Aşkla ilgili kafamdaki son imge, ilk
serginizi açtığınız galeride onun yaptığı şamata. 'Sanatta Sınırlar'—amma
komiktiniz, üçünüz, dikenli tel çekilmiş çit resimleriniz ve 'Patagonya'ya girmek
üzeresiniz' yazılı tabelalarınızla—ne kadar gırgırdınız, değil mi? Neşeliydiniz,
sanatçıdan çok, bıyıkları yeni terlemeye başlamış, güçlü kuvvetli, üç liseli kriket
oyuncusu gibiydiniz. Hepinizi çok sevmiştim. Arkadaşlarınıza kahkahalarla
gülmenizi sevmiştim. Söylediğiniz hiçbir şeyi duymamıştım; sizler de, ben
arkada, fırfırlı elbisemle, kafamda kurdeleler ve gözümde kapkalin camlı
gözlüklerimle dururken bana dikkat etmemiştiniz bile;

ama yine de hepinizi sevmiştim ve bir süre sonra bakıp acaba

bu hangisi? Martello mu? Beauchamp mı? Donner mi? diye düşünmekten kendimi alamamaya başlamıştım... Çok çabuk oldu: Bir an, kendi seçimim olmayan, değiştirilemeyecek bir şeyler olacağı yolundaki hastalıklı bir endişe; bir sonraki an, hayatımın gizi oldu o. Ben aşk demem; ama anlaşılabilir insanların bu durumlar için kullandığı sözcük buymuş.

DONNER: Ve bizi ikinci kez gördüğünde—

SOPHIE: —sizi göremiyordum. Ama hiç olmazsa artık o gözlükleri takmak zorunda değildim ve oldukça hoş göründüğümü biliyordum....

DONNER: Çok güzeldin.

GERİ DÖNÜŞ

(*MARTELLO* ve *SOPHIE* merdivenleri tırmanmaktadırlar. Yukarıda, kapalı kapılar ardında oynanan bir masa tenisi maçının sesleri gelmektedir.)

MARTELLO: Maalesef çok dik... Bundan sonra beş basamak tırmanıp, sola dönerseniz üst kata çıkmış olacaksınız... SOPHIE: Çok güzel ve büyük bir oda olmalı... MARTELLO: Hepimizin kendi odası var ama oturma odasını ortak kullanıyoruz—Sola—çok iyi, böyle devam edin. SOPHIE: Masa tenisi çok moda diyorlar. MARTELLO: Gerçekten mi?—İzin verir misiniz...

(Kapıyı açar. Masa tenisi sesleri artar. Bir sayının kazanıldığı topun *rakete artık değmemesinden anlaşılır*.) SOPHIE: Güzel vuruştun! MARTELLO: Baylar, size Bayan Farthingale'i tanıtmaktan onur duyuyorum.

(Masa tenisi tekrar başlar.)

SOPHIE (*bozulur*): Oh. MARTELLO: Bildiğiniz gibi, dostlarımın adı Donner ve
Beauchamp.

Beauchamp sağınızda ve Donner da solunuzda.

(Top ağa çarpar: Topun masada sıçrama sesi giderek azalır.) SOPHIE: *Şanssızlık*.

MARTELLO: Masa tenisi oynamıyorlar. SOPHIE: Ah! MARTELLO: Bu yüzden bir an
şaşırdılar. Beauchamp, kapat şunu.

(*Masa tenisi sesleri kesilir.*) SOPHIE: Pardon. DONNER(*telaşla*): Nasılsınız?

BEAUCHAMP: Nasılsınız? MARTELLO: Ellerinizi öyle uzatmanızın anlamı
yok. Bayan Farthin

gale kördür.

BEAUCHAMP: Valla Martello, şaka anlayışın berbat— SOPHIE: Ama öyle—bir
yarasa kadar körüm, maalesef. BEAUCHAMP: Ah. Üzgünüm. SOPHIE: Lütfen,
sözünü etmeye değmez. BEAUCHAMP: Tabii ki, etmeyeceğim. SOPHIE: Ah,
istediğiniz kadar edebilirsiniz. Ayrıca, ağzınızdan,

'gördüğün gibi' sözcüğü kaçacak diye kaygılanmayın. İnsanlar

söylüyor; hiç aldırımıyorum. MARTELLO: Bayan Farthingale, oturmaz mısınız...

İzninizle yardım

edeyim... SOPHIE: Ah, teşekkürler... çok teşekkürler. Burası çok rahat. Uma

rım kimse benim yüzümden ayakta kalmamıştır. MARTELLO: Çay alır mısınız?

SOPHIE: Çok memnun olurum.

DONNER: Çaydanlıktaki suyun kaynamasını bekliyorduk. MARTELLO: Hint çayı mı

yoksa Seylan çayı mı? SOPHIE: Aralarındaki farkı bilmiyorum. MARTELLO:

Kimse bilmiyor. Bu yüzden sadece bir çeşit çayımız var. SOPHIE: Peki, o ne çayı. MARTELLO: Hiçbir fikrim yok.

DONNER: En kaliteli Assam çayı.

(Çaydanlığın ısıltığı andıran sesi duyulur.) SOPHIE: Yine mi gramofon çalıyor?

DONNER: İzninizle.

(Çaydanlığın sesi kesilir.) BEAUCHAMP: Bazı oyunların ve eğlencelerin seslerini plağa kaydetti

yorum.

SOPHIE: Körler için mi?

BEAUCHAMP: Hayır. Fikir şu, sesleri gözünüz kapalı dinlemek. SOPHIE: Çok etkili.

Sadece dinleyerek skoru tutabilirdim. BEAUCHAMP: Evet!—gördüğünüz gibi—pardon!—Görsel *imgeyi*,

görsel sanatın kısıtlamalarından kurtarmaya çalışıyorum. Amaç,

tamamiyle *zihinsel* olan imge—resim—yaratmak... Sanırım bu

alanda çalışan ilk sanatçı benim. SOPHIE: Eminim öylesiniz, Bay Beauchamp.

BEAUCHAMP: Duyduğunuz benim son çalışmamdı—Lloyd George

Clara Bow karşılaşması. SOPHIE: Tanrım! Onları nasıl ikna ettiniz? BEAUCHAMP:

Hayır, gördüğünüz gibi— SOPHIE: Ha—tabii! Tabii ki, görüyorum. Bay

Beauchamp, ne hoş

bir şaka. BEAUCHAMP: Evet... Teşekkür ederim. Size bir şey daha çalayım

mi?—çok sessiz. SOPHIE: Lütfen çalın.

(DONNER *elinde bir tepsiyle girer.*) DONNER: İşte geldim. Bayan Farthingale,
çayınızı nasıl alırsınız? MARTELLO: Bayan Farthingale, çayları *siz* koyarak
bizi onurlan

dırsanız? DONNER: Banjo! SOPHIE: Tabii... tabii... Evet koyarım.

(Çay tepsisini elleriyle hisseder.)

Şimdi.

(*Önce* çayları koyar. Birinci fincan. İkinci. Üçüncü. Dördüncü.)

Hepiniz de süt alıyor musunuz?

('Evet Lütfen' vs. Bir. İki. Üç. Dört.)

Bay Donner, kaç şeker? DONNER: İki lütfen, Bayan Farthingale...

(*Bir. İki.*)

DONNER: Teşekkür ederim. SOPHIE: Bay Beauchamp?

BEAUCHAMP: Ben istemiyorum, teşekkür ederim. SOPHIE: BayMartello?

MARTELLO: Bana sadece bir tane.

(Bir.) SOPHIE: İşte oldu.

(*Erkeklerin gerginliği sona erer. Alkışlayıp gülerler.*) DONNER: Bayan Farthingale, siz

mükemmel bir kızsınız. SOPHIE: Bay Donner, çok nazıksınız. Lütfen benim
'hızlı' olduğumu

düşünmeyin ama ben de sizden ve arkadaşlarınızdan çok etki

lendim. Hepiniz çok hoş ve komiksiniz ve günün birinde sizlerle

ay içmekten daha fazla isteyebileceđim bir Şey yoktu. MARTELLO: ArkadaŐlarıma
söylememiŐtim... SOPHIE: Ah, özür dilerim. Sizleri ŐaŐırtmıŐ olmalıyım. Sanat
konu

sunda oldukça ilerici olan rahmetli amcam, geçen yıl beni
sizin Russel Galeri'deki serginizin açılıŐına götürmüŐtü.

(Duraklama.) BEAUCHAMP: Merakımı bađıŐlayın... sanat galerilerine sık sık gider
misiniz? SOPHIE: Artık gitmiyorum, tabii, Bay Beauchamp; o günlerde henüz
tamamen kör olmamıŐtım. Aman tanrım, her Şeyi tersten anla
tıyorum. MARTELLO: Bayan Farthingale, Galler Prensi Sokağı'ndaki Körler
Okulu'nda kalıyor. Ben okulun ordan geçerken, yandaki park
ta bir bankta oturuyordu. Çok utanmazca bana yanaŐtı. SOPHIE: Kesinlikle doğru değil!

MARTELLO: O günden sonra iki kez okula çaya gittim. ayı hep o
koyar. SOPHIE: Öđretmenimle parktaydım; suda yüzen ördeklere yiyecek
vermek için beni kısa bir süre için yalnız bırakmıŐtı. Öđretme
nim bana baktığında, bir erkeğin Őapkasını çıkartmıŐ, yüzünde
donmuŐ bir gülümseme, ŐaŐkın ve utangaç bir biçimde bana
baktığını görmüŐ. Beni kurtarmaya geldiğinde artık çok geçti. DONNER: Çok mu
geçti? SOPHIE: Sesin bana, 'Özür dilerim ama daha önce sizinle karŐılaŐ
mamıŐ mıydık? Adım Martello,' dediğini duydum. Tabii beni
daha önce görmemiŐti.

MARTELLO: O da bana, 'Yoksa, sanatçı olan mı?' diye sordu. SOPHIE: 'Sanırım öyle,' dedi; sanırım biraz gururu okşanmıştı. MARTELLO: 'Sanatta Sınırlar mı?' diye sordu. Çok şaşırmıştım. Ve

çaya davet etti, dolambaçsız bir dille. Evet, kabul edin ki, o

sırada hiç utanmanız *yoktu*. SOPHIE: Valla, o kadar tekdüze bir hayatım var ki... doğal olarak

heyecanlanmıştım. MARTELLO: Heyecandan *bayılacağımı* sanmıştım. Öğretmen onayla

madı, hatta itiraz bile etti ama Bayan Farthingale'in ruhuna

şeytan girmişti bir kere! SOPHIE: Lütfen, Bay Martello... BEAUCHAMP: Tabii öğretmen senin neye benzediğini görebili

yordu.

DONNER: Bayan Farthingale, sergi sizi çok etkilemiş olmalı. MARTELLO: Sergiden hiç etkilenmemiş! (Biraz *suçlu*.) Yani... Ba

yan Farthingale resimlerin eften püften olduklarını ve kolaylık

la yapılabileceklerini düşünüyormuş. BEAUCHAMP: Kesinlikle haklıydı.

MARTELLO: Ben de ona hemen açıkladım. Sanat neden yapılması

zor bir şey olsun ki? Neden çok kolay bir şey olmasın ki? SOPHIE: Ama şurası kesin ki, sanat—sanatçının konusuna ve ama

cına bakmaksızın—kendini de kapsayan bir dünyayı yüceltir—

yani, yüceltilen şeyin bir pârçası da sanatçının yeteneğidir. MARTELLO: Ne kadar

karışık. SOPHIE: Bence her sanatçı, istese de istemese de, genelde resim

yapma güdüsünü, özelde bir şeyin resmini yapma hayalini ve

söz konusu resmi yapabilme yeteneğini yüceltmektedir.

MARTELLO: Vay canına!

SOPHIE: Resmi yapmak ne kadar zorsa, hayranlık duyulacak o kadar çok şey var

demektir. Bu en önemli şey değildir ama en önemli şeylerden bir tanesidir. Eğer

ben ayakkabılarımın bağcıklarını bağlayarak sizleri etkilemeyi düşünmüyorsam,

neden sizler beyaz bir fon üzerine bir dizi siyah şerit çizerek beni etkilemek

isteyesiniz ki? Sizin resimlerden biri miydi o?

MARTELLO: Anımsamıyorum—karşılaştığımızda da sormuştunuz.

SOPHIE: Evet sordum. Belki arkadaşlarınız anımsıyordur—karla kaplı bir tarlada siyah

çit direkleri?

MARTELLO: Onlar adına ben yanıt vereyim. Galiba sizin için çok zor olan bir şeyin,

sanatçı için çok kolay olabileceğini unutmuşsunuz ya da bilmiyorsunuz. Siz

bağcıklarınızı ne kadar kolay bağlayabiliyorsanız sanatçı da aynı kolaylıkla ve

hızla kusursuz bir elma resmi çizebilir. Dahası, bunu herkes yapabilir—evet,

ısrar ediyorum: Eninde sonunda, doğayı resmetmek bir tekniktir ve piyano

çalmayı öğrenmek gibi öğrenilebilir. Ama bir insana belli bir şekilde *düşünmeyi*

nasıl öğretebilirsiniz?—Çok basit bir şekil çizip, resmi çerçeveleyip zorla

insanın gözüne sokarak, o şekil hakkında hiç umulmadık bir şeyle zihni

kuşatmak—

DONNER: Banjo...

MARTELLO: Ayrıca, naturalist sanatta mükemmeliyet noktası nedir—? İnsan doğayı

taklit etme düşüncesini nasıl savunur ve haklı çıkarır? Başarı ne kadar büyükse,

sonuç o kadar yanlıştır. Ancak düş gücü gözün gördüğü şeyden uzaklaştırıldığı zaman bir resim ilginç olur.

SOPHIE: Sanırım bu, sanatçılar ve resimden çok sanat tarihine önem verenler için ilginç. Bildiklerime dayanarak söylüyorum, bundan sonra çizilecek olanları göremeyeceğim için o kadar üzülmiyorum ve tamamen kör olmadan pre-Raphaelite'ların yapıtlarının çoğunu gördüğüm için mutluyum. Sanırım Ruskin'in denemesini bilirsiniz, hani şu—

BEAUCHAMP: Bayan Farthingale, çoraplarınızın rengi mavi mi?

SOPHIE: Bilmiyorum, Bay Beauchamp. Mavi mi? Hani bana oyun dinletecektiniz?

BEAUCHAMP: Ha, dinletiyorum. Devamı için plağı ters çevireyim.

DONNER: Biliyor musunuz... sanırım sizi *anımsıyorum*.

BEAUCHAMP: Fare, boşversene sen.

DONNER: Bir kız—gözlüklü ve galiba uzun at kuyruklu.

SOPHIE: Evet!

DONNER: Sanırım göz göze geldik!

SOPHIE: Belki. Söyleyin Bay Donner—siz hangisiydiniz?

DONNER: Hangisi mi?

SOPHIE: Evet. Üçünüzle ilgili kafamda bir fotoğraf var ama bir türlü çıkaramıyorum ve kim Donner, kim Beauchamp ve kim Martello, o sıralar sormaya utanıyordum. Daha sonra amcama sordum; o hanginizin kim olduğunu biliyordu ama, her birinizin kişisel özelliğini yeterince iyi tarif edemedim ona...

DONNER: Ne kadar ayıp, Bayan Farthingale!

SOPHIE: Ama, hepiniz sarışındınız, hepiniz yapılıydınız. Hiçbiriniz sakallı ya da kepçe kulaklı değildi—ayrıca, unutmayınız ki, hepiniz asker üniforması giyyordunuz, tıpatıp birbirinize benziyordunuz...

MARTELLO: Evet, bir tür şaka gibiydi. Fransa'dan henüz dönmüştük.

BEAUCHAMP: Geç gittik, geç döndük.

SOPHIE: Birkaç ay sonra kör oldum; bu yüzden, seslerinizle aklımda kalan yüzleri eşleştiremiyorum—yani tabii, her üç yüzle de. (*Duraklama.*)

BEAUCHAMP: Yani, özellikle birimizin yüzünü mü anımsıyorsunuz, Bayan Farthingale?

SOPHIE: Eee, evet, Bay Beauchamp.

BEAUCHAMP: Ah.

SOPHIE: Yani, hepinizi çekici buluyordum.

BEAUCHAMP: Ama birimiz diğerlerinden daha çekiciydi.

MARTELLO: Ah. Artık asla bilemeyeceğiz!

DONNER: Ah! Ama göz göze geldiğiniz bendim.

SOPHIE: Aslına bakarsanız, bir yolu var... merakımı gidermenin.

Bir fotoğrafçı vardı, fotoğraf dergilerinin birinde çalışıyordu... DONNER: Tatler'da.

SOPHIE: Hayır biliyorum, Tatler'da fotoğraf yoktu... bu adam

herkesin kendi resmi önünde fotoğraflarını çekti. MARTELLO: Anlıyorum. Ve siz de

hangimizin tarif ettiğiniz resmin

önünde durduğunu bilmek istiyorsunuz. SOPHIE: Eee, evet. Böylelikle merakımı
giderebilirim. Sanırım, arka

planda kar vardı.

DONNER: Evet, bir kar sahnesi vardı. Sadece bir tanesinde. SOPHIE: Her taraf kardı,
tüm tuvali kaplıyordu— MARTELLO: Tüm tuvali değil— SOPHIE: Doğru—
bir çit vardı— BEAUCHAMP: Evet, tamam—karda bir çit! SOPHIE: Evet!
(Duraklama.) Eee, hanginiz...? DONNER: Aklınızdaki Beauchamp. SOPHIE:
Bay Beauchamp! BEAUCHAMP: Evet, Bayan Farthingale... Anlaşılan
benmişim.

(Duraklama.)

SOPHIE (*neşeyle*): Eee, kim daha çay ister? MARTELLO: Çaydanlığa biraz daha su
koyayım.

(Duraklama.)

(GRAMOFON: '*Şah..*')

SOPHIE: Ah!—satranç oyunu mu, Bay Beauchamp? BEAUCHAMP: Evet. Lenin-Jack
Dempsey maçı. SOPHIE: Ah, çok güzel. Artık resim yapmıyor musunuz?
BEAUCHAMP: Hayır. Elli yıl sonra artık kimse resim yapmayacak.

Donner dışında, tabii. SOPHIE: Bay Donner, dilerim güzelliğin resmini çizersiniz; en
büyük

güzellik doğada. BEAUCHAMP: Ah, lütfen güzelliğe ya da doğaya karşı olduğumu

düşünmeyin Bayan Farthingale. Örneğin, ben sizin Martello'yla

karşılaştığınız parkı çok severim, ırmağın karşı tarafından ne

de güzel görünür, değil mi?—yani—

SOPHIE: Çok haklısınız Bay Beauchamp. Benim için de çok güzel bir manzara. Ben sadece görme duyumu yitirdim. Orada, gözlerini kapayıp güneşte oturan herkes kadar ben de manzaradan keyif alıyorum; hatta daha da fazla çünkü bir ressam gibi gerçeği süsleyebilirim, hem de çelişkiye düşme kaygısı olmaksızın. Nal sesleri duyarsam, bahçeye tek boynuzlu bir at koyarım, kimse de gözlerimi açtırıp yanlış gördüğümü söyleyemez.

MARTELLO (*döner*): Hayatlarında hiç at görmemiş olan İnkalar için atla tek boynuzlu atın gerçekliği aynıdır; ki bu, çok yüksek bir gerçeklik derecesidir.—Dinleyin! Bayan Farthingale, bu bir fayton mu yoksa at arabası mı? (*Caddeden araba sesleri gelmektedir.*)

SOPHIE: Sekiz nal, Bay Martello; buna rağmen fayton değil. Bu atlar köylü atları, bir bira fabrikasının arabasıdır büyük bir olasılıkla.

MARTELLO (*pencereden bakar*): Vay canına, gerçekten de bir bira fabrikası arabası!—Bir oyun daha!

BEAUCHAMP: Eee—bu birden aklıma—anımsıyor musun—?

MARTELLO: Evet—ben de aynı şeyi düşünüyordum—

BEAUCHAMP: Beauchamp'ın Onuncu Atı!

GERİ DÖNÜŞ

(At nalı sesi... *BEAUCHAMP'ın Atı*. Sıcakta sinekler vızıldamakta. Ayak sesleri.)

BEAUCHAMP (*nutuk atarcasına*): Sanat sürekli sürpriz içerir. Sanat asla ödün vermemelidir. Sanat verdiği sözlerde durmamalıdır. Sanatın uzmanlıkla bir ilgisi

yoktur. Bir şeyi iyi yapmak, sıradanı yapmak için özür olamaz. Tanrım, çok eğlenceli bu. Yazın

Fransız kırlarını, en yakın dostlarımla dolaşıp sanat hakkında savunulamayacak görüşleri sürmeyi hep istemişimdir. Martello, sana müteşekkirim. Donner, seni tanıdığım için mutluyum. Atımı beğendiniz mi?

MARTELLO: Güzel, majesteleri.

DONNER: Çok güzel. Neden kesmiyorsun sesini?

BEAUCHAMP: Fare bugün biraz mızızlık yapıyor. Sen de bir at almalıydın. Aradaki fark çok büyük. Doğrusu hiç böyle rahat hissetmemiştim kendimi. Ünlü, titrek birer yaşlı olduğumuzda ve yaşam geçmişi düşünme ve geriye dönmelerden oluşmaya başladığında, anılarımın en fazla bu noktaya kadar ulaşmasını istiyorum— (*şaaak!*)

Hiç bu kadar terlememişim... şu sinekler de... (*Şaak!*) Yaklaştık mı?

MARTELLO: Nereye yaklaştık mı?

DONNER: Nerden bileyim?

BEAUCHAMP: İkinci olarak!—sanatçı kendini toplum içinde nasıl haklı gösterebilir?

Nedir rolü? Gereğesi nedir?—Donner, sen neden bir sanatçı olmak istiyorsun?

DONNER: Çıplak kadın görme olanağı oluyormuş diye duydum.

BEAUCHAMP: Donner bugün biraz alaycı.

DONNER: Hayatımda hiç çıplak kadın görmemişim; ve gidişata göre, göreceğim de kuşkuluydu. Ailemin toprağı vardı.

BEAUCHAMP: İlginç bir düşünce; anlıyormuş gibi davranmayacağım. Tekrar ediyorum—sanatçı kendini nasıl haklı gösterebilir? Yanıt: gösteremez, ve bencilce bir deneme isteğiyle insanların canını sıkmayı bırakmalı. Sanatçı şanslıdır. Hakkında söylenecek tek şey budur. Bin kişinin yaşadığı bir toplulukta işleri dokuz yüz kişi yapar, doksan kişi çok iyi, dokuz kişi de sıradan bir yaşam sürer ve bir şanslı kişi de diğer dokuz yüz doksan dokuz kişinin resmini yapar veya onlar hakkında roman yazar. Duuur oğlum, duur...

DONNER: Ah, sus allahaşkına.

BEAUCHAMP: Ona ne ad koyacağımı bilmiyorum.

MARTELLO: Aklıma çok güzel bir fikir geldi.

DONNER: Benim de.

MARTELLO: Bir portre... kadın güzelliğini idealleştiren, Süleyman'ın şarkısını temel alan.

BEAUCHAMP: Anlamadım.

DONNER: *Ben*, gelecek yıl arabayla tura çıkalım; arabaya paramız yetmezse evde kalalım diyorum.

MARTELLO: Fare, yayan tura çıkmaya çok hevesliydin.

DONNER: Bazı kısımları diğerlerinden daha fazla seviyorum. En sevdiğim kısım, elimizde kakao fincanları, önümüzde Fransa haritası, evde şöminenin önünde oturup gezimizi planladığımız ilk kısımdı. Anımsayacak olursan, seyahatimizi bir güzel köyden diğerine yürüdüğümüz kolay etaplar halinde planlamıştık... her sabah, bir terasta, asmaların altında sade bir kahvaltı yapıp yola çıkacaktık;

kırlardaki güzel yürüyüş yollarına kendimizi vuracak, arada sırada çağıldayan bir dereyi aşacak, öğlenleri bir gölgede dinlenecek, piknik yapacak, belki biraz kestirecek ve arkasından yine kısa bir yürüyüş sonrası hoş bir hana gidecektik... sıcak bir banyo, iyi bir akşam yemeği, barda dürüst köylülerle pipo tellendirip, elde bir mum ve güzel bir kitapla yatağa gidip, rüyasız bir uyku çekecektik—
(*şaakk!*) *al sana* küçük şeytan!

BEAUCHAMP (*nallar kayar*); Çüüş—çüüş—Donner, atımı korkutma.

DONNER: Bisküvi, kes sesini. Sabahtan beri Fransız sinekleri beni yedi bitirdi;

akşamları da nöbeti sivrisinekler devralıyor. Çağıldayan bir ırmaktan geçmeye çalışırken neredeyse boğuluyordum; dürüst köylüler paramızı çaldıkları için üç gündür kuru yerde yatmak zorunda kalıyoruz; sabahtan beri yarım hindistancevizinden başka bir şey yemedim; güzel yürüyüş yollarına gelince— ah Tanrım, işte yine geliyorlar!

(Kırık dökük kamyonlardan oluşan bir konvoy geçer. Kamyonların yaklaşmaya başladıkları an ile, gözden kayboldukları an arasında gürültüden hiçbir şey duyulmaz. Sonuna doğru *BEAUCHAMP'ın* atı huysuzlanmıştır.)

BEAUCHAMP: Ağır ol oğlum, ağır ol... aferin... MARTELLO: Ne diyeceğim—Bırak da Fare ata binmeyi bir denesin. BEAUCHAMP: Olmaz. Bu at sadece bana güvenir. Ne hayvan

ama!—Değişik zamanlarda, midillimi de sayarsak, dokuz atım oldu ama hiçbirisinin bununla alakası bile yoktu... Asla sorun

çıkarmıyor ve bana büyülü bir güven duygusu veriyor. Neşem yerine geliyor, yollar akıp gidiyor... Ne ad vereyim ona?

DONNER: Banjo, şimdi neredeyiz? Biliyor musun?

MARTELLO: Aşağı yukarı.

DONNER: Eee?

MARTELLO: Son tabela ile harita arasında bir uyumsuzluk var.

DONNER: Bu sabahtan beri bir tabela görmedik. Belki de tabelaları söküyorlar.

(Daha fazla kamyon.)

BEAUCHAMP: Ağır ol, ağır ol...

DONNER: Tanrı aşkına, Beauchamp, defet başından şu hindistan cevizini!

BEAUCHAMP: Hindistancevizi!—fena bir isim değil. Yine de bir şey eksik. Acaba Napolyon atının adını Hindistancevizi koyar mıydı?... Napolyon... fena bir isim değil.

DONNER: Her şeyden önemlisi, giderek belli olmakta ki, uluslararası durum nedeniyle, evden çıkmamız gerekiyormuş.

MARTELLO: Ne uluslararası durumu?

DONNER: Savaş.

MARTELLO: Ne savaşı? O saçmalığa inanmıyorsun umarım? Neden savaş olsun ki? O Orta Avrupalılar birbirlerini her zaman öldürürler.

DONNER: Bu, bugün gördüğümüz dördüncü asker konvoyu ayrıca bir haftadır da gazete yüzü görmedik.

MARTELLO: Fransızlar millet olarak heyecanlıdırlar.

DONNER: Ama onlar Fransız değil, Alman'dı.

MARTELLO: Saçma.

DONNER: Evet, Almandılar.

MARTELLO: Nerde o lanet harita? Bisküvi, o kamyonlar Fransızların mıydı Almanların mıydı?

BEAUCHAMP: Bilmiyorum Banjo. Kamyonlar birbirine çok benzer.

MARTELLO: Askerleri diyorum. Donner onların Alman olduğunu söylüyor.

BEAUCHAMP: Nasıl anlaşılır?

MARTELLO: Donner?

DONNER: Üniformalarından.

MARTELLO: Üniformalarından. Neyse, kaygılanma. Ters yönde gidiyorlar. Onlar Paris'e girdiklerinde biz İsviçre'ye varmış oluruz.

DONNER: Siz ciddi ciddi benim İsviçre'ye yürüyeceğimi mi sanıyorsunuz? Martello, sen aklını yitirmişsin. *(Uzaklardan patlama sesleri duyulur; top sesleri.)*

MARTELLO: Madenciler.

BEAUCHAMP: Tamam Napolyon, sakın ol oğlum...

DONNER: Beauchamp da aklını yitirmiş. *(Tekrar patlama sesi duyulur.)*

MARTELLO: Buldum!—Ona Beauchamp'ın Onuncu Atı diyeceğim!—Savaşın gidişatını değiştiren hayalet süvari olacak— bir görünüyor, bir gözden kayboluyor—vurup kaçıyor, kişnemesini rüzgâr alıp götürüyor, hiç nal izi bırakmıyor; boş yolda sadece onun nal sesleri var—Fiziksel değil!—Metafizik de değil!—patafizik!—apokaliptik, kikloptik, Beauchamp'ın Onuncu Atı!—İşte geliyor—!!

(Bir süvari bölüğü dörtlü gelir, gökgürültüsünü andıran nal sesleri ortalığı doldurur; sesler azalır, üç erkek akılları başlarına gelmiş, donakalmışlardır.)

BEAUCHAMP: Aman tanrım.

DONNER: Şimdi bana inandınız mı? Alman süvarileriydi onlar.

BEAUCHAMP: Haklı.

MARTELLO: Doğuya fazla gitmiş olmalıyız. Endişelenmeyin—aman tanrım, dünya ne hale gelmiş, insan Avrupa'da yürüyüşe çıkmıyor. Haydi; bakın yol çatal oluyor—güneşe göre, sağ çatal İsviçre yolu.

(Patlama.)

Aldırış etmeyin.

DONNER: Hey, neydi o?

MARTELLO: Ne?—Ha. Hendek kazan adamlar.

BEAUCHAMP: Askerler.

MARTELLO: Fransa'da askerlerin böyle işler yapması normaldir.

Almanyada da. Onlara aldırış etmemek en iyisi.

BEAUCHAMP: Amma derin bir hendek.

MARTELLO: Değil mi? Boru döküyorlar, bence.

BEAUCHAMP: Sence siper değil mi?

MARTELLO: Görmemiş gibi davran.

DONNER: Bizi tutuklayacaklar. İnşallah bir şeye bindirirler bizi.

MARTELLO: Buranın manzarası çok güzel. Yol bir tepeye tırmanıyor.

Bu, iyiye işaret. Hadi, Bisküvi. Ne oldu Onuncu At'ına?

BEAUCHAMP: Ayaklarım gözle görülür bir biçimde şişiyor—Aman

Tanrım!

(*Bir gümbürtü.*)

MARTELLO (*yüksek sesle, etrafa*): Günaydın!

BEAUCHAMP (*aynı anda*): Bonjour!

DONNER: Gut'ntag...

(Duraklama.)

BEAUCHAMP (*fısıldar*): Bir sahra topuydu.

MARTELLO: Sevgili dostum, bizimle ilgisi yok. Bu Avrupalılar hep

sınır kavgası yaparlar.

DONNER: Nasıl geri gideceğiz?

BEAUCHAMP: Trenle. Telgraf çekip para isteyeceğim.

DONNER: Tren falan bulamayacağız!

BEAUCHAMP: O zaman, trenler çalışmaya başlayana kadar istasyonda beklerim.

DONNER: Bizi casus sanacaklar... ve öldürecekler. Çok budalaca olur bu. Budalaca ölmek istemiyorum.

BEAUCHAMP: Savaştaki bütün ölümler budalacadır.

MARTELLO: İkiniz de beni dinleyin, cahilce laf ediyorsunuz. Sizlerden büyüğüm; daha deneyimliyim. Avrupa'nın durumunu iyice inceledim ve size garanti veririm ki, savaş çıkmayacak, hiç olmazsa bu yıl. Rupert Amcamın Savaş Bakanlığı'nda çalıştığını unutuyorsunuz. Amcama dedim ki, o saçma Ruritanya Arşidükü Ferdinand'ı vurduklarında, 'Amca!,' dedim, 'Bu savaş mı demek oluyor?—dostlarımla kıştan beri heyecanla beklediğimiz yürüyüş turunu iptal mi etmemiz gerekiyor?!' 'Oğlum,' dedi amcam—'Gidin!, ben size garanti veriyorum. Savaş olmayacak; çünkü, Majestelerinin Hükümeti savaşa girmeye *hazır* değil; Fransızları yenebilecek duruma gelebilmemiz için en az altı ay gerekli.

DONNER: Fransızları mı?

MARTELLO: "Gidin ve çoraplarınızı eskitin,' dedi amcam; 'Baden-Baden'de de kaplıcaya girin,' diye ekledi yengem, 'Belki zamanınızı ve pahalı eğitiminizi boşa harcamanıza neden olan o sanat saçmalığından kurtarır sizi. Akli başında ve güzel bir dünyada yaşıyorsunuz,' dedi yengem, 'İlle de ressam olacaksınız, hiç olmazsa, akli başında ve güzel resimler çizin', deyince aklıma geldi—artık yengem değilim—sizlere şimdiki tablomu anlatmak istiyorum; güzel bir kadın, Süleyman'ın şarkısında tarif edildiği gibi... (*Patlamalar artar.*)

Göbek deliğini, içinde içki olan, yuvarlak bir kadeh gibi çizeceğim; göbeğini, etrafı
leylaklarla çevrili bir buğday tarlası gibi;
göğüslerini ikiz karacalar gibi; boynunu fildişi kule gibi; gözlerini Hebdon'da
Bathrabbim kapısının yanındaki balık havuzları gibi; burnunu, Şam'a dönük
Lübnan kulesi gibi... Çok güzel olacak! Sevgilimin saçları, Gilead dağından
gelen keçi sürüsü gibi olacak, dişleri yünü kırılmış koyun sürüsü gibi...
Dudaklarını kırmızı bir çizgi gibi çizeceğim! Ve şakakları buklelerinin altındaki
nar gibi olacak...! (*Patlamalar.*)

GERİ DÖNÜŞ

(Üç genç adam, bazen hep birlikte, bazen biri veya ikisi yüksek sesle yön
bildirmektedirler.)

ÜÇÜ BİRDEN: Sol!... sol... sağ... sol... sağ... sağ... dön... biraz
sağa... birazsola... dön... sol... dön... dur!

DONNER: Eee?

SOPHIE: Tam başladığım yerdeyim, sırtım sandalyeme dönük duru
yorum.

DONNER: Bayan Farthingale, emin misiniz?

SOPHIE (*oturur*): Bakın!

(Şaşkınlık ifadeleri; gülmeler.)

BEAUCHAMP: Kazandınız—ama sandalyeyi çekmiş olabilirdik.

SOPHIE: Biraz geriye çekmiş olabileceğinizi düşündüm; ama nasıl

olsa beni tutardınız.

BEAUCHAMP: Evet, kesinlikle yakalardık.

DONNER: Evet, kesinlikle. Hadi, bir daha yapalım?

SOPHIE: Bugün olmaz, Bay Donner. Düşündüğümden daha fazla kaldım ve okulda beni merak etmelerini istemiyorum.

BEAUCHAMP: Öyleyse, okula yürürken size eşlik edelim.

SOPHIE: Teşekkürler. Ama hepinizi birden zahmete sokmak istemiyorum.

BEAUCHAMP: Ben yürümek isterim.

SOPHIE: Peki, Bay Beauchamp, eğer istiyorsanız.

DONNER: Hepimiz isteriz.

SOPHIE: Tanrım, okuldaki herkes meraklı gözlerle bakacak—oh!!

(Çay sehpasını devirmiştir.)

BEAUCHAMP: Martello!—çay servisinin yerini değiştirmişsin!

SOPHIE: Özür dilerim—çok sakarım—

BEAUCHAMP: Kesinlikle sizin suçunuz değildi—lütfen kalkın—
gerçekten—İşte oldu!—hey—

SOPHIE: Ne oldu?

BEAUCHAMP: Hiç, *gerçekten* mavi çorap giyiyorsunuz.

(SOPHIE ve BEAUCHAMP gülerler.)

MARTELLO: Bayan Farthingale, iyi ellerde olduğunuz anlaşılıyor.

Eminim bir sürü insanın size eşlik etmesini istemezsiniz; bu nedenle, izin verirseniz size hoşçakalın diyeyim, umarım bir daha gelirsiniz.

SOPHIE: Ah, Bay Martello—tabii. Tekrar teşekkürler. İkiniz de hoşçakalın.

DONNER: Eee... Hoşçakalın, Bayan Farthingale.

MARTELLO: Umarım Bay Beauchamp sizi akşam yemeğine davet etmeyi unutmaz.

BEAUCHAMP: Hiç unuttur muyum.

SOPHIE: Birlikte yemek yemeyi çok isterim. Ah—ayrıca iyi bir şeyler giyinmeye gerek yok... Haydi, Bay Beauchamp... merdivenlerden inerken elinizi tutabilir miyim?

BEAUCHAMP: Eğer el tutuşacaksak, adınızı bilmem gerekmez mi?

SOPHIE: Sophie.

DONNER: Düşme...

BEAUCHAMP: Düşmem!

(Merdivenlerden indikçe kahkaha sesleri azalır.)

DONNER (yakında, alçak sesle): *Düşme.*

(Kapı kapanır, kahkaha sesleri kesilir.)

GERİ DÖNÜŞ

(Akordiyon sesi yeniden duyulur. Odanın kapalı kapısının önünden başlayarak, merdivenlerden inen ve inileri her katla giderek azalan ayak sesleri. En alt kata gelindiğinde ayak sesleri hâlâ duyulabilmektedir ve belli belirsiz duyulan *son ses* sokak kapısının kapandığıdır. Bütün bu olaylar yaklaşık yarım dakika sürer. Kapı kapandıktan sonra *SOPHIE* konuşmaya başlar, yakındadır.)

SOPHIE: Kendimi yine kör hissediyorum. Çaya geldiğim o ilk günden daha fazla kör hissediyorum kendimi. Oraya buraya çarpacağım, sehpayı devireceğim. (Bağırır.) Mümkün değil!—Acaba ne düşünüyor?—Fare, ne düşünüyorsun?... Kardeş gibi yaşayamayız. Biliyorum benden taleplerin olmayacak; öyleyse ben nasıl olur da senden bir şeyler talep edebilirim karşılığında? Ömür boyu sana Amerikan servisi veya koltuk örtüsü mü örmem gerekecek?... Hizmetçi kızı da tutmaya devam edecek miyiz? Onun parasını ödeyemem; bana akşamları kitap okuduğu için senin de ona ödeme yapmana izin veremem. Ama yalnız kalmak da istemiyorum, yalnız yaşayamam, karanlıktan korkuyorum; *kendi* karanlığımdan değil, gerçek karanlıktan; uyandığımda sabah olup olmadığını bilmek isterim; yoksa en kötüsü olacak ve şafağın söktüğüne olan inancımı yitireceğim—kim yapacak bunu benim için?... Şömineyi kim yakacak; kim seçecek giysilerimi, renk uyumuna dikkat ederek; kim bulacak ayakkabımın öteki tekini, kim giysilerimin arkasındaki düğmeleri ilikleyecek? Bunları düşünmedin. Eğer düşündüysen, sevgilin olacağımı düşünmüş olmalısın. Ama olmayacağım. Olamam. Ve beni istediğini bile bile seninle yaşayamam— Anlıyor musun?... Fare? Burda mısın? Bir şey söyle. Fare, böyle yapma, adil değil—lütfen, burdasın... Gittin mi? Lütfen... Sana güvenemezsem hiçbir şey

yapamam ki—Yalvarıyorum sana, eğer burdaysan, söyle. Ne istiyorsun? Beni öylece seyretmek mi niyetin?—odada ses çıkarmadan durup—yatağa—küvetin kenarma oturup—Üzgün üzgün odada dolaştığımı, kendi kendime konuştuğumu, uyuduğumu, yıkandığımı, giyindiğimi, soyunduğumu, ağladığımı mı izleyeceksin?—Ah, hayır artık hiç yolu yok— Yapmayacağım— yapmayacağım—yapmayacağım—hayır, yapmayacağım...!

(Pencere büyük bir gürültüyle kırılır. Sessizlik. Sessizlikte caddede nal sesleri; arkasından *SOPHIE'nin* bedeninin yere çarpış sesi ve bir atın kişnemesi duyulur.)

GERİ DÖNÜŞ

MARTELLO: Donner, seni öldürebilirdi. Yani, bir metre daha sağa düşseydi. Bize güle güle derken beynin dağılabilirdi veya belin kırılabilirdi. Cam kırılınca yukarı baktığımı anımsıyorum; ama donakaldım ve ancak yere çarptıktan sonra, "Dikkat," diye bağırdım. Seni kurtaramazdım. Beauchamp düştüğünü söyledi; kazaymış; yoksa pencereyi açardı, dedi. Ama bilemiyorum. Mantıksız bir şey yaparken neden mantıklı davransın ki? Adli tabip, 'Bu trajik pencereden ıskat olayı,' dedi. Anımsıyorum. Ukala salak diye düşündüm. Ama galiba o, bu ifadeyi kullanmak için eşsiz bir fırsat yakaladığını düşünüyordu. Pencereden ıskat, tuhaf bir ifade, değil mi? Yani, pencereden atılan ya da pencereden atlayan insanların sayısının ne kadar az olduğunu düşününce. Bu arada, dişlerinden biri hâlâ kayıp, bir yerlerde gördün mü?—bir inci, dolabın altına yuvarlanmış olabilir... Evet, merdivenden itilen ya da bacalara tıklan insanlar için bir sözcük neden yok...? Merdüban diye bir sözcük var ama bu bağlamda kullanılacağını sanmıyorum.

Bacaya mahmul var. Bedeni bacaya mahmul edildi. İyi fikir; haydi, çeşitli ölüm biçimleri için sözcük uydurup eğlenelim—

DONNER: Martello, lütfen keser misin şunu? (*Duraklama.*)

MARTELLO: Ah, işte buldum.

DONNER: Dişleri de kınlmıştı, parçalanmış, dağılmıştı...

MARTELLO: Donner! Söylenecek en son şey bu. Elli yıl önce, acıklı bir yaşam sürmeye yazgılı tatlı bir kızla tanışmıştık; pencereden atladı, çok büyük bir şok ve trajedydi; şimdi, bunca acı ve ölüm gören, hiçbiri mutlu olmayan ve kuşkusuz, öyle ya da böyle yaşamlarımızın sonuna yaklaşan bizler Sophie'nin düşüşünü yakalamış olacağız, bir beden ile bir başka beden arasındaki kısa gecikme dışında her şey birbirinin aynı—

DONNER: Hayır, hayır, her biri çok önemli ve her anın bir değeri var—iyi çalışmaya, iyi yaşamaya ve iyi seçim yapmaya çalışmak için başka ne neden olabilir ki? Bence, yitip giden iyi bir yaşamdı onunki—benimle mutlu olurdu.

MARTELLO: Beauchamp da öyle düşünüyordu; ancak, sadece bir-iki yıl mutlu olabildiler. İnsan nerden bilebilir ki? Kör bir metres zor bir durum.

DONNER: Ben hemen evlenirdim onunla.

MARTELLO: Eee, evet, belki yanlış seçim yaptı.

DONNER: Seçenek yoktu ki. İlk bakışta ona âşık oldu. Benim ona âşık olduğum gibi. Ondan sonra, yaşamın en mükemmel olduğu anlarda bile eksik olan küçük bir şey vardı; yaşamımın eksiksiz olduğunu hissedemeden öleceğimi anlamıştım.

MARTELLO: Donner, hâlâ önemli mi? Sophie'nin aslında seni sevdiğini bilmek, bugün bile seni rahatlatır mıydı?

DONNER: Böyle bir şeyi asla düşünmem ama hakkımda benzer duygulara sahip olduğumu bilebilsem.

MARTELLO: Sevdiği kişinin sen olduğunu hiç düşündüğün oldu mu?

DONNER: Hayır, tabii ki düşünmedim. Beauchamp'ı seviyordu.

MARTELLO: Beauchamp'ı sevdiğini *biz* sanıyorduk; ama beyninde hangimizi görüyordu... ?

DONNER: Sevdiği Beauchamp'dı—onun tablosunu anımsıyordu, kar sahnesini.

MARTELLO: Evet. O gün, bahçede karşılaştığımızın beşinci dakikasında bana o tabloyu benim yapıp yapmadığımı sordu; kısaca tarif etti; tualin tamamını kaplayan, sanki birisi bir kafesin parmaklıkları arkasından karla kaplı bir alana bakıyormuş gibi bir duygu uyandıran, park parmaklıkları gibi, siyah, dikey parmaklıklar canlanmıştı gözümde; hiç de Beauchamp'ın kar sahnesine benzemiyordu.

DONNER: Ama tek kar sahnesi olan tablo oydu.

MARTELLO: Evet, öyleydi, ama—inan bana, Donner, bu olaydan çok uzun zaman sonra, Sophie, Beauchamp'la yaşamaya başladıktan sonra fark ettim ki—

DONNER: Neyi fark ettin Martello?

MARTELLO: Senin beyaz parmaklıklı tablon—

DONNER: Beyaz parmaklık mı?

MARTELLO: Kalın beyaz direkler, tüm tual boyunca yukardan aşağı,

dört-beş santim aralıklarla, boşlukları da siyah— DONNER: Evet, anımsıyorum. Aman,
Tanrım. MARTELLO: Beyaz parmaklıklar arasından karanlığa bakıyormuş
gibi.

DONNER: AmanTanrım. MARTELLO: İnsan yanılabilir; ama gözleri o zaman bile pek
iyi

görmüyordu. DONNER: AmanTanrım. MARTELLO: İnsan onun yaşadığı kısa
mutluluğu düşününce... biz

onun Beauchamp'la mutlu olduğunu düşünüyorduk ama me

ğer gerçekte seninle oluyormuş. DONNER: AmanTanrım. MARTELLO: Tabii,
Beauchamp'la birlikte olmaya başladıktan sonra

bunu söylemek olanaksızdı—yani, insan söyleyemiyor— DONNER: AmanTanrım!

MARTELLO: Donner, *kendine hakim ol; yoksa sana söylediğime pişman*
olacağım... DONNER: Aman Tanrım...

GERİ DÖNÜŞ'ÜN SONU

(Şaakk!)

BEAUCHAMP: Yine kaçırdım! (*Duraklama.*) Pekâlâ, söyleme öyleyse.

(BEAUCHAMP'ın TEYBİ: *çatır çatur sesler gelir...*) Büyüleyici, değil mi? Boş bir
odada yakalanan, hayır, avlanan— hayır, şey edilen—neyse önemli değil, kat kat

sessizlik! Donner, bu teyp bantında yaşamımızla ilgili bazı gerçekler olduğuna

inaniyorum. Bizim sessizliğimiz olan bu duyulmayan sesler bir

metafor—duyma sınırı ile bilgi sınırı arasında bir iletişim; ve

bilginin sessizliği bizim gürültümüz. DONNER: Beauchamp, çıkıyor musun? Ben

devam etmek istiyorum. BEAUCHAMP: Dışarı çıkmam gerekmiyor ki.

DONNER: Sinek öldürücü al. BEAUCHAMP: Peki, ben dışardayken boş bir bant kaydetmeme

izin verirsen giderim. Resimde benzerliği yakalayamazsan ıslık

çalmanı veya öte beri fırlatmanı istemiyorum. DONNER: Resim güzel oluyor.

BEAUCHAMP: Evet, çok güzel görünüyor. Küçük bir öneride bulu

nabilir miyim? DONNER: Hayır.

BEAUCHAMP: Onun meme uçları aslında— DONNER: Defol! BEAUCHAMP: Biraz

daha kibar olabilirsin. Pekâlâ, gidip bakayım

Martello barda mı, bir saate kadar dönerim.

(Bant deđiştirir.)

İşte oldu. Odadan çıkınca düğmeye basar mısın? DONNER: Tamam. BEAUCHAMP:

Söz mü? DONNER: Söz, Beauchamp. BEAUCHAMP: Zavallı Sophie. Sanırım benzerliği yakalayabildin,

Donner.

(BEAUCHAMP'ın merdivenden inen ayak sesleri duyulur. Kapı açılır

ve kapanır. Sinek vızıldamaya başlar. Mikrofonun yakınına gelir ve

ses hafifçe bozularak horultuya dönüşür.)

GERİ DÖNÜŞ'ÜN SONU

(DONNER'in BANT'ının başı. Sineğin çıkardığı sesin aynısı.)

MARTELLO: Bir daha dinlemek istemiyorum.

(TEYPDurur.) BEAUCHAMP: Pekâlâ öyleyse. Sondan bakmaya çalışalım. Sabırla.

Birinci gerçek: Donner merdivenlerin dibinde yatıyor, ölmüş,
benim deneyimsiz gözüme boynu kırılmış gibi görünüyor. Çıka
rım: Merdivenlerden düştü. İkinci gerçek: Yukardaki tırabzan
kırık. Çıkarım: Donner, sendeleyip kaygan zeminde kayarak
düştü... Eee, üçüncü gerçek: Bu çıkarımlarla örtüşen sesler
den önce Donner'in çığlığı, ondan önce bir çeşit vuruş sesi,
ondan önce iki çabuk ayak sesi, ondan önce de Donner'in
normal bir sesle—Martello, senden bunu beklemezdim.

(Duraklama.) MARTELLO: Ben de senden, Beauchamp. (Duraklama.) Haydi onu
yukarı taşıyalım. BEAUCHAMP: Bekle...

(Sinek.)

Bu sinek beni çıldırtıyor. Nerde o? MARTELLO: Şuralarda bir yerde... BEAUCHAMP:

Tamam.

(Orijinal BANT'taki seslerin aynısı yeniden duyulur:

Sinek vızıldamaktadır.

Yaklaşan dikkatli ayak sesleri. Bir tahta gıcırda.

Sinek konar.

BEAUCHAMPdurur.) BEAUCHAMP: 'Hah, işte burdasın.'

(İki çabuk ayak sesi ve : Güüm!) BEAUCHAMP: Hakladım!

(Kısa bir kahkaha. atar.)

'Muzip çocukların elindeki sinekler gibiyiz Tanrıların gözünde,

bizi keyifleri için öldürüyorlar.'

Haydi işimize bakalım.

İngilizceden çeviren, M. Hamit ÇALIŞKAN